

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Krizový plán předepisuje postupy, které přesně řeší některé krizové situace, k nimž může ve škole dojít.

Tyto postupy jsou závazné pro každého pracovníka školy.

(Problémové situace řeší zejména: VP – výchovný poradce, MP – metodik prevence, TU – třídní učitel)

1. KRIZOVÝ PLÁN – Omamné látky

Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky žákem.

Při nálezů neznámé látky

1. MOŽNOST

a) zajistí-li pedagog podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu či jinou škodlivou látku, v **přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru uloží tuto látku do obálky.**

b) Na obálku napíše **datum, čas a místo zajištění látky, příp. komu byla odebrána, podepíše se a uvede jméno svědka.** Obálku přelepí, opatří razítkem školy a uschová ji do školního trezoru.

c) Poté je nutno bezodkladně **vyrozumět policii.** Identifikaci provede vždy policie, nikoli zaměstnanec školy. Při převzetí neznámé látky policistou si škola nechá tuto skutečnost **písemně potvrdit.**

d) Pokud je zajištěna podezřelá látka u dítěte, které jeví známky otravy, předá se látka stejným způsobem uložena přivolanému lékaři.

2. MOŽNOST

a) pedagog neznámou látku **ponechá na místě nálezů**

b) bezodkladně **zavolá policii**

c) do příjezdu policie **zajistí dohled** na místě nálezů, příp. zadrží žáka, u něhož byl nález učiněn.

Pokud je podezřelá látka zajištěna u studenta, které jeví známky otravy, předá se látka stejným způsobem přivolanému lékaři.

Ohrožení zdraví žáka

Žák jevící příznaky užití omamné látky je odveden ze třídy do místnosti, musí být ale zajištěn dohled dospělé osoby, kde zůstane po dobu, než si pro něj přijdou rodiče nebo přivolaná lékařská služba.

Škola kontaktuje bezodkladně rodiče žáka nebo jeho zákonného zástupce a informuje ho o bližší nespecifikovaných zdravotních potížích studenta, rodiče jsou vyzváni k tomu, aby si dítě co nejdříve vyzvedli ze školy, neboť je nutné lékařské vyšetření žáka.

Po užití stimulačních či kanabinoidních látek škola apeluje na rodiče, aby s žákem navštívili lékaře, a nabídne možnosti, kde se mohou poradit výchovných postupech.

➤ Rodič si do školy pro žáka nepřijde

Škola přehodnotí zdravotní stav studenta a je v kompetenci školy přivolat lékařskou službu, rodič je o postupu školy předem informován.

➤ Pokud rodič odmítne přivolat lékařskou službu

- sepsat o tom záznam s ŘŠ, VP nebo MP (jak student působil, co jsme udělali, co na to rodiče či zákonní zástupci, jak se zachovali, kdo u toho byl apod.)
- napsat dopis (jen jako záznam) a poslat ho rodičům. Důležité je mít „doručenku“.
- To stejné platí v případě, že se rodiči nedovoláme
- Škola vyhotoví zápis o průběhu celého případu a stanoví postup, jak zamezí případnému výskytu žáka pod vlivem omamné látky nebo výskytu podezřelé látky ve škole.
- Škola pozve nejrychlejší cestou rodiče tohoto žáka k jednání se školou.
- Žák, který prokazatelně užíval omamnou látku v areálu školy, a tím porušil řád školy, bude kázeňsky potrestán.
- Proběhne třídní schůzka rodičů, seznámení s účinky a příznaky požití omamných látek, jak se škola k případu postaví, jak bude pracovat s rizikovou třídou v preventivní oblasti. Jsou seznámeni s tím, že dítě pod vlivem návykové látky ve škole porušuje vnitřní řád školy.

Při podezření, že žák zneužívá návykové látky (časná intervence)

Metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel, pověřený pracovník:

- a) provede **diskrétní šetření** – zjistí citlivě co nejvíce informací (od spolužáků, rodičů, z poradny apod.
- b) provede **pohovor s dítětem** – podle vztahu pracovníku s dítětem buď osobně nebo za přítomnosti jiného učitele, nebo jiné osoby (psychologa, sociálního kurátora, pracovníka oddělení pro dítě, kontaktního centra apod.). Doporučí mu rozhovor s odborníkem (Linka důvěry, PPP, zdravotní zařízení, SVP apod.)

Po důvodném podezření:

- c) citlivě **informuje rodiče**. Jiné zákonné zástupce a upozorní je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy – nebezpečí z předávkování a trvalého zdravotního poškození, včetně vzniku návyku hraničí s bezprostředním ohrožením života
- d) v případě negativní reakce rodičů na sdělené skutečnosti a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, uvědomí škola sociální odbor
- e) pokud není v silách školy společně s rodiči problém vyřešit, doporučí další odbornou pomoc

2. KRIZOVÝ PLÁN - Policie

Postup školy při šetření zneužívání návykových látek nebo páchání trestné činnosti, plnění oznamovací povinnosti

ŠETŘENÍ A VÝSLECH POLICIÍ

Vstup policie do školy

Zaměstnanci školy se snaží o maximálně dobrou spolupráci, vzájemný respekt a vstřícnost.

1. **policista je povinen prokázat se** – stejnokrojem s identifikačním číslem nebo služebním průkazem nebo odznakem služby kriminální policie nebo ústním prohlášením „policie“

2. v případě pochybností o totožnosti policisty si zaměstnanec školy ověří totožnost telefonickým dotazem na pracoviště policie.

3. ředitel nebo jeho zástupce se **seznámí s předmětem policejního úkonu a důvodů, jež k němu vedou**

Předvolání a předvedení žáka, podání vysvětlení a výslech

Policie může vyžadovat podání vysvětlení, provádět výslech, předvolat nebo předvést žáka mimo školu. Výslech se provádí zpravidla policisty v občanském oděvu, převezení za použití civilního vozidla.

Škola zajistí **dohled dospělou osobou** po celou dobu služebního zákroku i služebního úkonu a to i v případě, že je proveden ve škole. **Písemně je zaznamenáno číslo policisty, jméno převáženého dítěte a datum.** Po ukončení procesu je žák předán zpět do školy nebo je předán zákonnému zástupci.

Vyrozumění rodičů provádí policista **předem** (u osoby mladší 15 let informuje také orgán sociálně právní ochrany mládeže), v případě, že tak neučinil, informuje rodiče třídní učitel – o způsobu vyrozumění se domluví s policistou.

Policista může úkon provést i v případě, že vyrozumění rodiče nelze zajistit a provedení úkonu nelze odložit. V případě, že by vyrozuměním rodičů bylo mařeno vyšetřování, vyrozumí škola zákonného zástupce bezprostředně po souhlasu policie. Podle zákona mohou být mladiství vyslýcháni i bez účasti osob vykonávajících dohled nad nezletilými.

Na požádání policie ředitel školy **poskytne vhodnou místnost** k šetření žáka ve škole, zajistí také **pedagogický dozor**.

Osoby přibrané k výslechu (dozor) mohou navrhnout odložení úkonu na pozdější dobu a v průběhu provádění takového úkonu navrhnout jeho přerušeni nebo ukončení, pokud by provedeni úkonu nebo pokračování v něm mělo nepříznivý vliv na psychický stav vyslýchané osoby.

Pro děti a mládež platí v plné míře **presumpce nevinny**.

OZNAMOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI

V případě, že je zaměstnanec školy svědkem trestné činnosti nebo se o ní dozví, **ohlásí to řediteli školy**. Je proveden **písemný zápis** a škola celou záležitost **oznámí Policii ČR**.

Trestnou činností se rozumí užívání omamných látek, gamblerství, šikana, týrání, vraždy, loupeže, pohlavní zneužívání, znásilnění, majetková trestná činnost, dále vystavení šikaně či týrání, příp. jinému nežádoucímu zacházení ve škole i mimo školu.

3. KRIZOVÝ PLÁN - Šikana

Postup školy při diagnostice a vyšetřování šikany

Škola je povinná řešit šikanu ve škole a na akcích pořádaných školou, mimo školu je to věc policie a rodičů.

Diagnostiku a vyšetřování šikany provádí osoba, která má sílu celý proces ustát. Důležité je mít v někom oporu (vedení školy, kolegové, ...).

Učitel je svědkem šikany – brutálního násilí

- 1. Překonání šoku**
- 2. Bezprostřední záchrana oběti a odvést oběť okamžitě ze třídy**
- 3. Ihned se vrátit zpět do třídy nebo do ní poslat jiného pedagoga**, příp. pověřit dozorem něhoto ze žáků (zabránění domluvě agresorů na křivé skupinové výpovědi). **Zalarmovat další pedagogy** a domluvit se na spolupráci při vyšetřování – i za cenu přerušení výuky.
- 4. Pokračovat v pomoci a podpoře oběti** (dát oběti napít, zajistit lékařské vyšetření)! Po návratu od lékaře **nepouštět oběť zpět do třídy**.
- 5. Kontaktovat rodiče oběti** – při rozhovoru s rodiči se vyvarovat slovu šikana, lépe je používat trápené nebo ubližované dítě. Hovořit s nimi „na rovinu“, ujistit je, že se konflikt řeší. Dohodnout se s rodiči, jakým způsobem bude **zajištěna bezpečnost dítěte** (nejlépe nechat doma).
- 6. Ohlásit celou věc policii.**
7. Následuje vlastní vyšetřování.

Učitel se o šikaně od někoho dozví

OVĚŘENÍ SITUACE

1. Kontaktovat rodiče – zavolat rodičům (ne v přítomnosti dítěte!), při rozhovoru s rodiči nemluvit o šikaně, pouze si ověřit signály (pomočování, zvraty v chování, noční děsy, poškozené věci, změny v chování, zhoršení prospěchu, vyhýbání se tělocviku – modřiny apod.). Upozornit, že se o tom dítě nemá dozvědět (aby se to nedoneslo do třídy). Vyžádat souhlas rodičů k vyšetřování, zdůraznit zájem na bezpečí dítěte.

2. Podepsat souhlas k vyšetřování.

3. Najít kolegy (max. 3), kteří budou spolupracovat na šetření. Třídní učitel může spolupracovat, ale nesmí být hlavním vyšetřovatelem.

4. Nalezení vhodných informátorů. Obezřetně promluvit s vhodnými spolužáky tak, aby se to nedoneslo třídě.

5. Nalezení vhodných svědků.

6. Promluvit s více informátory, případně je požádat, zdali by to mohli dosvědčit.

Nenaléhat!

VYŠETŘOVÁNÍ

Upozornit na provádění zápisu

Netlačit, nechat je říct to, co chtějí

Mít při vyšetřování třetí osobu proti obvinění ze strany rodičů

Pokračuje pomoc a podpora oběti

ROZHOVOR SE SVĚDKY

Svědky vyslechnout postupně, pokud se rozcházejí ve výpovědi je možná konfrontace všech svědků, navodit atmosféru podpory a povzbuzení, že jejich spolupráce nebude prozrazena a je zajištěna jejich bezpečnost, vše si zapisovat.

ROZHOVOR S AGRESORY

Agresor se po rozhovoru nesmí vrátit zpět do třídy!

zahřívací předkolo – sednout si proti agresorovi, říct mu to „natvrdo“, chtít vědět, co všechno dělal, upozornit na zapisování, potom mlčet!

monolog – narušit mu jeho prostor, dívat se do očí, nepovzbuzovat, jen si vše zapisovat, počkat až domluví

dialog – doplňující otázky – klást otázky tak, aby se zapletl do vlastních lží, stupňovat citové napětí, nabídnout polehčující okolnosti v případě přiznání se, nechat si od něj podepsat zápis, pokud nepodepíše, oznámit mu, že budou informováni rodiče. Zopakovat se všemi agresory. Každého po rozhovoru odvést do jiné třídy.

konfrontace – všem agresorům naráz oznámit jak kdo z nich vypovídal, začnou se mezi sebou dohadovat a pomlouvat

Zajistit ochranu oběti – nechat ji bezpečně odejít ze školy (informovat rodiče) nebo zajistit její ochranu! Agresorům oznámit, jak budou postiženi v případě, že oběť znovu napadnou (např. při jakémkoli náznaku šikanování bude případ nahlášen policii). Zdůraznit, že k jejich snaze napravit situaci bude přihlédnuto ve výchovné komisi.

ROZHOVOR S OBĚTÍ

Rozhovor provést na místě, které je bezpečné, sedět vedle sebe jako partneři, bez třetí osoby.

Bez nátlaku! Zeptat se, jak se mu daří, co se děje doma..., mluvit o pocitech – „Mám pocit, že se ve třídě necítíš dobře, chceš mi o tom něco říct?“ apod.

Sdělit oběti možnosti řešení a nechat oběť vybrat – metoda usmíření, metoda vnějšího nátlaku.

METODA USMÍŘENÍ

Provádí se především **u počátečních stadií šikany a vykazuje-li agresor ochotu své chování změnit**. Metodě usmíření předchází:

- rozhovor s informátory a oběťmi, nalezení vhodných svědků, rozhovory se svědky
- rozhovor s obětí

- rozhovor s agresory (v případě, že se ukáže, že agresor není ochoten ke změně, následuje metoda vnějšího nátlaku)

Společné setkání a hledání nápravy: hovořit se třídou v komunitním kruhu (včetně třídního učitele), sezení neprotahovat, opakovat si 1x14dní, max.20min, omluva a usmíření agresory a oběti, předkládání návrhů pro nápravu.

Vhodné otázky:

- Co si myslíte, že není v téhle třídě v pořádku?
- Co byste mohli udělat, aby se to příště nestalo?
- Kdo si myslí, že by byl schopen XY bránit? (ochránce dát do roviny oficiality, má povinnost ubližování ohlásit)

Provést max. 4 sezení, při posledním položit otázku, jestli si myslí, že je problém vyřešen.

METODA VNĚJŠÍHO NÁTLAGU

Provádí se u pokročilejších forem šikany.

1. Vytvořit výchovnou komisi: vyšetřovatel, třídní učitel, ředitel (zástupce), popř. někdo za rodiče (ne od agresora nebo oběti) a nezávislý člověk (pedagog jiné školy, lékař,...)

Před zasedáním **nejednat** s rodiči agresora/ů!

2. Celá komise se sejde předem a domluví se, jaké budou asi tresty.

1. Agresoři chodí před komisi a znovu vypovídají, sdělit, že komise rozhodne, až vyslechnou všechny účastníky

2. Porada komise na trestech. (trestat intenzivně, ale mít kam stupňovat)

3. Zavolat agresory a oznámit jim tresty.

4. Oznámit potrestání před celou třídou za přítomnosti celé komise!!! (agresoři si stoupnou u dveří a vyslechnou si rozsudek) **Bez obětí!!!!**

5. Následuje **komunitní kruh** s třídním učitelem. Při prvním sezení bez obětí!!!

6. Pozvat rodiče agresorů i obětí. **Ne najednou!**

Rodiče oběti:

- informovat, jak bylo zajištěno zdraví jejich dítěte a sdělit, jak byli agresoři potrestáni,

doporučit centra, kde jim mohou dále pomoci, nabídnout spolupráci a sledování situace ve třídě

Rodiče agresora:

- rodiče agresorů informovat každého zvlášť, sdělit jim, jak byli potrestáni jejich děti, upozornit je na to, že je to závislé chování (přenáší se do vztahů nejenom mezi vrstevníky ve třídě, ale i do budoucích partnerských vztahů).

VŠE MÍT SEPSANÉ A NECHAT SI PODEPSAT!!!

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování:

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocný, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

(Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízpůsobovací konflikty nejsou vzácností!)

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

4. KRIZOVÝ PLÁN – PRVNÍ POMOC

Neprodleně vyhledat lékaře pokud:

➤ je žák bezvládný, nedá se probudit, upadá do bezvědomí, chová se výrazně nepřiměřeně, hrozí těžká otrava

➤ došlo k úrazu hlavy, vdechnutí zvratků nebo jiným komplikacím

➤ vyhrožuje.

Jak jednat s lidmi, kteří jsou pod vlivem alkoholu nebo drog

➤ Návykové látky, zejména pervitin a halucinogeny (tripy), zvyšují riziko agresivního jednání.

Je třeba zachovávat následující pravidla:

➤ logické argumenty a slovní obsah nemívají u intoxikovaných valný význam, při otravě návykovými látkami a alkoholem nelze příliš spoléhat na komunikaci s poškozeným

➤ intoxikovaní zejména drogami často prudce reagují na neverbální komunikaci; je vhodné pokud možno vyhnout se prudkým pohybům, mluvit klidně, tišeji, pomaleji a v hlubší hlasové poloze

➤ odklad přivolání lékařské pomoci může člověka vážně ohrozit na zdraví nebo životě; důvodem k okamžitému odbornému zákroku je i pouhé podezření z otravy

První pomoc při otravě návykovými látkami

➤ Zajistěte dostatek čerstvého vzduchu, nepodávejte alkohol, černou kávu ani mléko. Maximální dostatek čerstvého vzduchu je třeba zajistit zejména, když k otravě došlo vdechováním škodlivých látek. Pokud možno je třeba opatřit informace o látce (nebo látku), která byla požitá. Informace (látku) předejte přivolanému lékaři. Usnadní to další léčbu, u řady látek jsou známy účinné protijedy.

Než přijde lékař

Důležité je odlišit jakou cestou došlo k intoxikaci a odlišit, zda je intoxikovaný při vědomí nebo v bezvědomí.

Při vědomí – k otravě došlo ústy

- podat větší množství vody (případně s živočišným uhlím, je-li po ruce)
- vyvolat stlačením kořene jazyka zvracení
- zabránit prochlazení
- zajistit nepřetržitý dohled
- ošetřit případná zranění

- opatřit pokud možno informace o látce, která byla požitá a předat ji přivolanému lékaři

Při vědomí – k otravě došlo nitrožilní cestou nebo vdechnutím

- zajistit maximálně možný dostatek čerstvého vzduchu
- zabránit prochladnutí
- zajistit nepřetržitý dohled
- ošetřit případná zranění
- opatřit informace o látce, která byla požitá a předat je přivolanému lékaři
- zvracení nemá smysl vyvolávat, látka neprošla zažívacím ústrojím

Při bezvědomí

- nikdy nepodávat nic ústy! Nesnažit se vyvolávat zvracení!
- položit postiženého do stabilizované polohy na bok, aby nezapadl jazyk
- sledovat dýchání – při zástavě dechu uvolnit dýchací cesty (záklonem hlavy a odstraněním zvratků nebo cizího tělesa tím, že sáhnete do úst a vyčistíte je) a zahájit dýchání z úst do úst
- zabránit prochladnutí
- zajistit nepřetržitý dohled
- ošetřit případná zranění
- opatřit informace o látce, která byla požitá a předat ji přivolanému lékaři

Specifika otrav u různých návykových látek

Alkohol

- U těžších otrav je nebezpečí vdechnutí zvratků nebo zástavy dechového centra. Nepodceňujte těžší opilost a volejte lékaře.

Marihuana a hašiř

- Časté jsou úzkostné stavy. Je třeba zajistit dohled, aby osoba pod vlivem drogy neublížila sobě nebo druhému. Lékařskou pomoc je třeba zajistit zejména proto, že po odeznění účinků drogy přetrvávají duševní problémy.

Pervitin

I zde je vhodné zajistit dohled více osobami, protože i zde je riziko nesmyslného a nebezpečného jednání. Úzkostné stavy, pocity pronásledování, někdy i halucinace.

Halucinogeny (tripy)

Je vhodné zajistit nepřetržitý dohled více osobami, pod vlivem drogy mohou postižení jednat velmi agresivně, nesmyslně a nebezpečně. Poměrně časté jsou úzkostné stavy a pocity pronásledování (pozor na pády z oken). Lékařská pomoc je naléhavě nutná.

Opioidy (heroin)

Předávkování je poměrně časté, dostavuje se tlumivý účinek na dýchání. Časté je bezvědomí a zástava dechu. Účinky se někdy podobají těžké opilosti.

Těkavé látky (ředidla, rozpouřtřdla, lepidla)

Intoxikovaný je masivně cítit těmito látkami, při silné otravě může rychle dojít k zástavě dechu a bezvědomí.

Pokud je podezřelá látka zajiřtřena u studenta, které jeví známky otravy, předá se látka stejným způsobem přivolanému lékaři.

KRIZOVÝ PLÁN – POMOC RODIČŮM

Pedagogicko – psychologická poradna v Olomouci – U sportovní haly 1 Olomouc

P – centrum – Lafayetova , Olomouc

Magistrát města Olomouce – Odbor sociálně právní ochrany dětí (kurátor pro děti a mládež)

Policie ČR, Městská policie

Poradna pro rodinu, Žilinská 7

Linka důvěry, tel. 585 414 600

K-centrum, Sokolská 48, tel. 585 220 600

Bílý kruh bezpečí, tel. 585 416 533

Středisko sociální prevence, Na Vozovce 26, tel. 585 427 141

V Olomouci dne: 31. 8. 2018

Vypracovala: Mgr. Vladislava Řihošková – školní metodik prevence

Kontrola: Mg. Dagmar Válková – výchovná poradkyně

Schválil: PhDr. Ladislav Pochyla – ředitel školy